herpy

GEKKOER

Tenerife wall gecko

Tarentola delalandii

En kraftig gekko med knoppskjell fra Tenerife og La Palma, som lever på klipper, steinmurer og i hager fra kysten og opp til rundt 2.300 meters høyde. Det finnes lite kunnskap om stell av arten, så veiledningen bygger på klimaet og på den nære slektningen *Tarentola mauritanica*.

Familie: Phyllodactylidae Tidligere navn: *Platydactylus delalandii*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**12-14 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**8-12 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Trelevende og klippelevende**
Biotop	**Halvørken og klippeterreng**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**60 × 40 × 60 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Varmeplass	**30-33 °C**
Temperatur, natt	**16-20 °C**
Luftfuktighet	**40-60 %**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**1-2 egg**
Inkubasjon	**55-98 dager** ved 27-30 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Tarentola delalandii er en kraftig, flattrykt gekko med bredt hode, store øyne med loddrett pupill og en rygg dekket av kjegleformede knoppskjell. Under tærne sitter hefteskjell, slik at den kan gå på loddrette murer og henge i taket. Fargen er brungrå med mørkere og lysere tegning, og den kan skifte fra lys til mørk.

Hode og kropp måler omtrent 6-7 cm, og med hale blir dyret omtrent 12-14 cm. Hannene er større enn hunnene, og dyr fra den fuktigere nordsiden av Tenerife er større enn dyr fra den tørre sørsiden. Halen kan kastes av og vokser ut igjen uten de store knoppskjellene.

Arten ble beskrevet i 1836 som *Platydactylus delalandii* og er oppkalt etter naturforskeren Pierre Antoine Delalande. Den hører til de kanariske artene av *Tarentola*, og tidligere ble *Tarentola boettgeri* og *Tarentola gigas* regnet som underarter av den.

Utbredelse og leveområde

Tarentola delalandii finnes bare på Kanariøyene, på Tenerife og La Palma, og er vanlig på begge øyene. Den opprinnelige beskrivelsen nevnte også Madeira og Senegal, men det er en feil: De øvrige kanariske øyene har sine egne arter av *Tarentola*.

Naturlig utbredelse: Spania.

LEVEOMRÅDE

Tarentola delalandii lever fra kysten og opp til omtrent 2.300 meters høyde. Den finnes på klippevegger, steinmurer, i steinrøyser, i kratt, skog og beiteområder, og er samtidig en kulturfølger som sitter på husmurer, i hager og i byer. Eggene legges under steiner.

Den er mest aktiv i skumring og natt og jager insekter og edderkopper på murer og ved lamper. Om dagen gjemmer den seg under steiner, helst der det er mye steindekke, og om sommeren velger den de kjøligste steinene. Klimaet er mildt hele året, med varme, tørre somre og milde vintre; i stor høyde blir det kjølig, og det kan komme frost.

Stell

TERRARIET

Det finnes lite kunnskap om stell av *Tarentola delalandii*. Veiledningen bygger på klimaet og leveområdet og på den nært beslektede *Tarentola mauritanica*, som er langt bedre kjent i fangenskap. Tall som ikke er kjent for arten, er lånt fra den.

Et voksent dyr trenger et terrarium på minst 60 × 40 × 60 cm (lengde × bredde × høyde). Høyde og loddrette flater betyr mer enn bunnareal, fordi arten er en klatrer. Innred terrariet som en klippevegg med bakvegg av kork eller steinimitasjon, stablede skiferplater med smale sprekker, greiner og minst to skjul, ett i den varme og ett i den kjølige enden. Bruk sand eller sand med fin grus som bunnsubstrat. Terrariet må ha god ventilasjon og tettsluttende lokk, for dyret er raskt.

TEMPERATUR

Om dagen skal det være 24-28 °C, og under en lampe skal det være et varmt sted på 30-33 °C. Om natten faller temperaturen til 16-20 °C. Det skal alltid være en kjølig ende. En kjølig periode om vinteren med 15-18 °C og færre lystimer passer til klimaet; nøyaktige tall for arten er ikke dokumentert.

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Arten kommer fra tørre til halvtørre strøk og klarer seg med 40-60 % luftfuktighet. Spray terrariet lett om kvelden, og la det tørke opp igjen. Stillestående luft og vedvarende fukt gir mugg og luftveisinfeksjoner. En lav skål med friskt vann skal alltid stå fremme. Et lett fuktig skjul hjelper under hudskiftet.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Tarentola delalandii er nattaktiv og tilbringer dagen i skjul, men et svakt UVB-lys på 2-5 % anbefales over en del av terrariet, slik at dyret selv kan velge mellom lys og skygge (Ferguson-sone 2). Sonen er satt ut fra levevisen og er ikke målt på selve arten. Gi 12 timer lys og 12 timer mørke.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Arten tar insekter og edderkopper. Gi sirisser, små kakerlakker og gresshopper, og av og til voksmøllarver som godbit. Velg insekter som er mindre enn avstanden mellom dyrets øyne. Voksne dyr fôres annenhver eller hver tredje dag, unger hver dag, i så små porsjoner at alt blir spist. Dryss kalk på insektene, og gi kalk med D3 en til to ganger i uken og et multivitaminpreparat en gang i uken.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Tarentola delalandii er var og ikke et dyr man bør ta opp. Håndtering stresser den, og den kaster av halen hvis den føler seg truet. Hannene forsvarer skjul og jaktområde, så hold aldri to hanner sammen. Å holde dem enkeltvis er tryggest; et par kan gå sammen i et stort terrarium med mange skjul, hvis man følger med på bitt og manglende haler. Om dagen gjemmer dyret seg, og om kvelden går det på jakt.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnsmodning er ikke dokumentert for arten. Hannene er større enn hunnene. Hos den nære slektningen *Tarentola mauritanica* inntreffer kjønnsmodningen først etter flere år.

PARRING

Paring i fangenskap er ikke beskrevet for arten. Hos *Tarentola mauritanica* følger paringstiden etter en kjølig vinterdvale på omtrent tre måneder. Sett hannen inn til hunnen, og ta ham ut igjen hvis hun blir jaget eller bitt.

Les mer: Vinterdvale og årstider

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger hardskallede egg, vanligvis to om gangen, under steiner. Antall kull i året er ikke dokumentert. Sett frem et eggleggingssted med lett fuktig sand eller vermikulitt.

INKUBASJON

Rugetid og temperatur er ikke dokumentert for arten. Hos *Tarentola mauritanica* klekkes eggene ved 27-30 °C etter omtrent 55-98 dager, og samme fremgangsmåte med lett fuktig substrat kan brukes.

OPPDRETT AV UNGER

Oppdrett av arten er ikke beskrevet. Ungene ligner de voksne i miniatyr og kan oppdrettes som ungene av *Tarentola mauritanica*: enkeltvis eller i små grupper i en liten boks med skjul og en lav vannskål, med bittesmå insekter hver dag.

Helse og vanlige feil

Tarentola delalandii er trolig hardfør, men det finnes ingen artsspesifikk kunnskap om sykdommer. De typiske problemene hos arter av *Tarentola* skyldes stellet:

- For lite kalk og D3, som gir bløte kjever og krumme lemmer.
- For høy fuktighet og dårlig ventilasjon, som gir luftveisinfeksjoner og mugg.
- Hudrester på tærne hvis luften er for tørr.
- Tapt hale ved håndtering eller slåssing.
- Parasitter hos viltfangede dyr.

Som hos mange krypdyr kan det være salmonella i tarmen, så vask hendene etter kontakt med dyr og terrarium. Oppsøk veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret går ned i vekt eller ikke spiser på flere uker.

Les mer: Karantene og hygiene Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.